

J.W. van den Blink-Rolder (1898-1987)

Elf januari 1958 kan, althans wanneer men de emancipatie van de vrouw tot historische leidraad kiest, als mijlpaal in de geschiedenis van de KNMG worden gemarkeerd. Op de avond van die gedenkwaardige dag koos een overigens uit heren bestaand hoofdbestuur Johanna W. van den Blink-Rolder tot eerste vrouwelijke voorzitter. Het ontbreken van opgewonden verslaggeving over deze keuze in de media van die dagen versterkt overigens het besef dat de betekenisgeving van dergelijke mijlpalen vaak meer een produkt van ideologisch dan van historisch denken is, waarmee niets is afgedongen op de kwaliteiten van de aantredende voorzitter, die kennelijk meer gewicht in de schaal legden dan de ambities van de collegae bestuurders. Of deelden al deze bestuurders de mening van de toenmalige hoofdredacteur van Medisch Contact, die bij deze benoeming de kanttekening plaatste "dat bij vrouwen, die een taak in het openbare leven aanvaarden, het samengaan van intellect en specifiek-vrouwelijke toewijding haar werkracht kan doen opbloeien in een gans aparte categorie van verdiensten; een categorie die", aldus Heringa, "voor ons mannen (...) onbereikbaar is en waaraan in onze samenleving, van ouds door mannen bestuurd, smartelijk behoefte bestaat", en dat de erkenning van dit feit met de daaraan verbonden consequenties "wel eens het redmiddel (zou) kunnen blijken voor onze door mannelijk-intellectuele hoogmoed met ondergang bedreigde wereld"?

Johanna Rolder werd te Soerabaya geboren, volgde de HBS te Semarang en studeerde (na de nodige vertraging die de Eerste Wereldoorlog veroorzaakte) geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam, waar zij op 25 februari 1925 haar artsexamen aflegde. Na nog twee jaar assistent neurologie te zijn geweest, vestigde zij zich als huisarts in Amsterdam. In het kielzog van de Ziektewet (1930) werd zij in 1931 controlerend arts bij Centraal Beheer, de voorloper van het GAK. Inmiddels (1926) gehuwd met de

kandidaat-notaris Van den Blink, moest zij die taak uitoefenen naast de zorgen voor het gezin, wat gelet op de bijzondere inspanningen die haar werkveld onder de Jordaanbewoners vergde, geen sinecure is geweest. De kwaliteit van haar werk heeft er in ieder geval niet onder geleden; sterker, de persoonlijkheid die zij uitstraalde en de organisatorische en leidinggevende talenten die zij onmiskenbaar bezat, brachten haar in tal van functies op sociaal-medisch en maatschappelijk terrein.

In deze biografie dus geen imponerende boektitels of grensverleggende research, maar de daadkracht van een minzame roerganger in de voor- en naoorlogse gezondheidszorg. De lijst van organisaties die haar levensbeschrijvingen vult, is werkelijk indrukwekkend: naast de afdeling Amsterdam en het hoofdbestuur van de KNMG vindt men daarin onder veel meer de Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen, de Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding en, dichterbij het veld van de gezondheidszorg, de Burgerlijke Instelling voor Maatschappelijke Zorg en De Nederlandse Bond voor Moederschapszorg en Kinderhygiëne. Bovendien had zij zitting in de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid in Noord-Holland en de Algemene Amsterdamse Vereniging voor Wijkverpleging Het Witte Kruis.

Dat haar biograaf A. Brandt haar in 1965 onder de artsen tot 'een van de groten van deze tijd' rekende, mag wat idolaat klinken, maar geeft toch een indruk van het imago dat Johanna van den Blink-Rolder onder tijdgenoten heeft gehad. Dat lijkt me voor schrijvers over het recente verleden van de gezondheidszorg bepalender dan het historisch-kritisch iconoclasme dat door gebrek aan bescheidenheid de vrije loop heeft genomen.*

prof.dr M.J. van Lieburg

Foto voorplaat afkomstig uit de collectie van de Vereniging Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.